В ВЫПУСКЕ:
ЭПИЗОДЫ
31–32
(25 МИНУТ)

- КНИГА "ЙЕhОШУА"
- ЗВЕЗДЫ ТЕhИЛИМ
- ОТКРЫТАЯ МИШНА
- ТАЛМУД РАССКАЗЫВАЕТ

חוברת מרצה

Эрец Исраэль с высоты горы Нево • Освободительная кампания Йеhошуа бин Нуна • Йерихо — ключ ко всей земле • Город финиковых пальм • Рамбам, из книги «Ильхот Млахим» • Йерихо и его "каменный занавес" • Поворотная точка Синайской экспедиции • Битва в Рефидим • Ман — кулинарный шедевр с упаковке из микрокапель

עברית
РУССКИЙ
מילון

СПЕЦИАЛЬНОЕ ПРИЛОЖЕНИЕ К НОВОМУ МУЛЬТИМЕДИЙНОМУ ЦИКЛУ "ВСЕ ЗВЕЗДЫ ТОРЫ"

ЙЕhОШУА. ОСТАНОВИТЬ СОЛНЦЕ

СЕРИЯ

ЖИВАЯ ТОРА

PRODUCTION живая ТОРА

THIS EDITION IS LICENSED AND LOCALIZED
FOR THE 'STARS' EDUCATIONAL PROJECT IN THE COUNTRIES OF THE CIS (SNG) STARS

Увидеть все

7 адара **2488** (דְבה טִיסְיָצ׳ִי צֶ׳טִירֶסְטָה וּוֹסֶמְדֶסְיָט ווֹסְמוֹי) года. Моше-рабейну поднимается на гору Нево, которая является частью **горного массива** Писга, расположенного в степях Моава. С ее высоты открывается вид на всю западную и южную части Эрец Исраэль. Но Моше-рабейну увидит нечто большее — перед ним **раскинется** вся Земля Израиля. →1 2

Безоблачная погода и чистый горный воздух позволят Моше **окинуть** всю Эрец Исраэль одним **взглядом**: →3 4

от покрытых лесом гор Гильада до района Бейт-Лехема и Хеврона; от **заснеженной** вершины Хермона до гор Йеhуды; от гор Эйваль и Гризим — до горы Цион в Иерусалиме, от гор Тавор и Гильбоа до «города финиковых пальм» — знаменитого Йерихо. →5 6

Стоя на вершине Нево, Моше-рабейну получает не только физическую возможность оценить всю красоту Эрец Исраэль. Перед его глазами проходит вся ее история. Он видит ее будущих лидеров. Перед ним открывается все, что произойдет с его **потомками**. →7

Моше-рабейну знает, что уже через 40 дней на территорию Эрец Исраэль вступит израильское войско под руководством его **преемника** — Йеошуа бин Нуна. →8

לראות הכול

ז׳ באדר שנת ב׳ אלפים ארבע מאות שמונים ושמונה. משה רבינו עולה על הר נבו הנמנה עם הרי רכס הפסגה שבערבות מואב בעבר הירדן המזרחי. לפני העומד על פסגת ההר נפרש נופה של כל ארץ ישראל המערבית והדרומית. אך משה רבינו ייראה אף יותר מכך — כל ארץ ישראל כולה תיפרש לנגד עיניו.

בזכות מזג האוויר הבהיר ואוויר הרים צלול כיין יוכל משה במבט אחד לתפוש את כל כולה של הארץ המובטחת: מהרי גלעד המיוערים ועד האזור של חברון ובית לחם; מפסגתו המושלגת של הר חרמון ועד להרי יהודה; מהרי גריזים ועיבל ועד הר ציון אשר בירושלים; מהרי תבור וגלבוע ועד "עיר התמרים" — יריחו המפורסמת.

בעמדו בראש הר נבו משה רבינו לא רק מקבל הזדמנות פז להתרשם מיופייה של ארץ ישראל: כל תולדותיה עוברות לנגד עיניו. הוא רואה את מנהיגיה העתידיים וצופה בכל אשר יקרה עם בניהם ובני בניהם.

משה רבינו יודע, שכבר בעוד 40 יום יפלשו לשטחה של הארץ המובטחת צבאות ישראל בהנהגתו של יורשו שלו — הלא הוא יהושע בן נון.

СЛОВАРИК

№				
1	горный массив	גוֹרְנִי מָסִיב	участок горной системы	הרי רכס
2	раскидываться	רָסְקִידִיבָטְסְיָה	располагаться	להיפרש
3	безоблачный	בֶּזוֹבְּלָצְ׳נִי	солнечный, ясный	בהיר
4	окинуть взглядом	אוֹקִינוּט וְזְגְלְיָדוֹם	осмотреть	לתפוש
5	заснеженный	זָסְנֶזֶ׳נִי	покрытый снегом	מושלג
6	финиковая пальма	פִינִיקוֹבָיָה פָּלְמָה	пальма, дающая сладкие плоды финика	תמר
7	потомок (потомки)	פּוֹטוֹמוֹק (פּוֹטוֹמְקִי)	наследник	צֶאֱצָא
	преемник	פְּרֶיֵאמְנִיק	продолжатель	יורש

מילונצ'יק

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

ביום עשרה בניסן באותה השנה — אלפיים ארבע מאות שמונים ושמונה — ייחצו לפניהם מי נהר הירדן מעצמם, ובכך יתחיל מסע השחרור המופלא ביותר בתולדות האנושות, כשמטרתו העיקרית — הפיכתה של ארץ ישראל למדינה הראשונה על פני כדור הארץ, שכל כולה תתבסס על העקרונות הכלכליים, המדיניים והמשפטיים של תורת ה׳.

10 нисана 2488 (דְבה טִיסְיָצ׳י צֶ׳טִירֶסְטָה וֹוסֶמְדֶסְיָט ווֹסְמוֹי) года перед ним **расступятся** воды реки Иордан, и так начнется самая **феноменальная освободительная** кампания в человеческой истории. Ее миссия — превратить Землю Израиля в первое на земле государство, где будут полностью **реализованы** экономические, политические и судебные принципы, заложенные в Торе. → 9 10 11 12

בדרכם של בני ישראל תעמודנה הבריתות החזקות ביותר של עמי האזור וערים מבוצרות לתלפיות. תשובתו המנצחת של הצבא הישראלי לאתגרים אלה תתבסס על קלות התמרונים, על החלטות טקטיות בלתי-צפויות, על תגובה מהירה, והעיקר — על חישולם הפנימי של חייליו חדורי רעיון קיום רצונו של ה׳.

На пути бней Исраэль будут стоять сильнейшие военные союзы региона и города, окруженные мощными укреплениями. Израильское войско противопоставит им легкость, **маневренность**, неожиданные тактические решения, быструю реакцию и главное — внутреннюю **закалку** людей, **проникшихся идеей** исполнения воли hаШема. → 13 14 15

מסע השחרור של יהושע בן נון ילווה בתופעות טבע נדירות ולעתים אף בלתי-מוסברות: עצירת מאורות, קפיצות דרך פתאומיות לעורף האויב, מתך אבנים על ראש הצבא העוין, וכן מבצע צבאי שבמהלכו עיר תמימה תיעלם מן המפה בעקבות כמה קריאות ניצחון.

Освободительную кампанию Йеошуа будут сопровождать редкие, а порой необъяснимые явления: остановка **светил**, быстрые переходы, **внезапные** появления в **тылу** врага, град камней, падающих на головы **неприятелей**, и войсковые операции, во время которых одни лишь победные **возгласы** стирают с карты земли целый город. → 16 17 18 19 20

СЛОВАРИК

להיחצות	*раздвинуться, образовать проход*	רַסְטוּפִּיטְסְיָה	*расступиться*	9
מופלא	*необыкновенный, выдающийся*	פֶנוֹמֶנָלְנִי	*феноменальный*	10
לשחרר	*сделать свободным*	אוֹסְבוֹבוֹדִיטֶלְנִי	*освободить*	11
לְמַמֵש, לְהַגשִים	*осуществить, выполнить*	רֶאָלִיזוֹבָט	*реализовать*	12
קלות התמרונים	*подвижность, мобильность*	מָנֶבְרֶנוֹסְט	*маневренность*	13
חישול	*выносливость, подготовка*	זָקָלְקָה	*закалка*	14
לְהַאֲמִין בְרַעֲיוֹן	*поверить в идею*	פְּרוֹנִיקְנוּטְסְיָה אִידֶיֵאי	*проникнуться идеей*	15
מָאוֹר	*солнце, луна, звезды*	סְבֶטִילוֹ	*светило*	16
פתאומי	*непредусмотренный ,неожиданный*	וְנֶזָפְּנִי	*внезапный*	17
עורף	*территория, расположенная за линией фронта*	טִיל	*тыл*	18
אוֹיֵב	*враг, противник*	נֶפְּרִייָטֶל	*неприятель*	19
קריאה	*восклицание, вскрик*	ווֹזְגְלָס	*возглас*	20

מילדונצ׳יק

קופסה שחורה

היסטוריונים תולים את ניצחונותיו של יהושע באסטרטגיה מחושבת של תנועת צבאותיו, בציינם, בין היתר, את התכנון המדויק ואת היכולת לנצל לטובת המבצעים את הגאוגרפיה והטופוגרפיה המקומית.

אך הסוד העיקרי של גבורותיו המזהירים של צבא יהושע ידוע למומחים בלבד, והוא טמון בקופסה השחורה של מהדורה זו.

על פי המופיע בגמרא, משה רבינו מסרו אישית ליהושע, והלה בתורו — לאנשים הבולטים ביותר של זמנו.

לא פעם ולא פעמיים נתקל אנו בחפץ זה ובאזכוריו במהדורה זו של הסדרה "כל כוכבי התורה" — גיבורים אירועים ותופעות, ששינו את מהלך ההיסטוריה. ועל כן, כרגיל, פתרון התעלומה של הקופסה השחורה תלוי בהאזנה מרוכזת למדורי התכנית.

ובינתיים אנו עוברים אל המקום, שלא הרחק ממנו לפני כשלושת אלפים ושלוש מאות שנה עודנה עמדה יריחו — המבצר הראשון שנכנע לצבאות ישראל, ואחת הערים העתיקות ביותר בהיסטוריה האנושית.

פרטים נוספים — במדורנו הקבוע "התלמוד מספר".

Черный ящик

Историки ищут ключ к победам Йеошуа в продуманной стратегии передвижения по Земле Израиля, отмечая, среди прочего, и тонкое планирование, и умелое использование географии местности.

Но главный секрет его триумфов известен лишь знатокам. Он же спрятан в черном ящике этого выпуска.

По сведениям Талмуда, Моше-рабейну лично передал его Йеошуа, а тот, в свою очередь, — самым **выдающимся** людям своего времени. →21

Мы будем **неоднократно** встречать данный предмет и упоминания о нем в этом очередном выпуске из цикла «Все звезды Торы» — герои, события и явления, которые изменили ход истории. И поэтому, как всегда, раскрыть тайну черного ящика можно, внимательно наблюдая за сюжетами программы. →22

А пока мы **перемещаемся** на место, недалеко от которого еще **3300** (טְרִי טִיסְיָצ׳י טְרִיסְטָה) лет назад стоял Йерихо — первый **бастион**, который покоряется израильскому войску, и один из самых древних городов на земле. →23 24

Подробности — в традиционной рубрике «Талмуд рассказывает».

СЛОВАРИК

21	выдающийся	וִידָיוּשְׁצִ׳יְיסְיָה	*здесь: неординарный, замечательный, великий*	בולט
22	неоднократно	נֶאוֹדְנוֹקְרָטְנוֹ	*несколько раз*	לא פעם ולא פעמיים
23	перемещаться	פֶּרֶמֶשְׁצָ׳טְסְיָה	*передвигаться*	לעבור
24	бастион	בָּסְטִיאוֹן	*укрепление, крепость*	מבצר

מילדונצ'יק

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

Талмуд рассказывает

Древний Йерихо начинается как небольшое поселение, возникшее в оазисе посреди пустынной **степи**. Со временем поселение превратится в мощный, хорошо **укрепленный** город. →25 26

И сегодня эти земли славятся своим **плодородием**. На севере протекает не **пересыхающий** даже в жаркое время года поток Ноама. На юге — вади Кельт, **наполняющееся** водой в сезон дождей. →27 28 29

Через 7 лет после начала освободительной кампании Йеошуа в районе Иерихо будут **сходиться** границы трех израильских штатов — Эфраима, Иеуды и Биньямина.→30

Равнинная местность и наличие постоянных водных источников позволят им развить на этом месте процветающее сельское хозяйство. Так сбудется прогноз Яакова, который, оставляя **напутствия** каждому из своих двенадцати сыновей, про Биньямина сказал загадкой: →31 32

Биньямин разорвет волка на куски;
утром он ест свою долю, а вечером
делит добычу.

התלמוד מספר

יריחו העתיקה התפתחה מיישוב לא גדול בנווה המדבר בלב ערבה צחיחה. עם הזמן הפך יישוב זה לעיר מבוצרת היטב ובעלת עצמה צבאית ניכרת.

כיום שטחיה של יריחו ידועים בפוריותם החקלאית: בצפונם זורם נחל איתן הקרוי בשם נועם, שאיננו מתייבש גם במהלך הקיץ, ובדרומם — נחל אכזב הידוע גם בשמו הערבי ואדי קלט, המתמלא מים בעונת הגשמים.

שבע שנים מאז תחילתו של מסע השחרור בהנהגת יהושע באזור יריחו ייפגשו גבולותיהן של שלוש מדינות ישראל — מדינת אפרים, מדינת יהודה ומדינת בנימין.

הטופוגרפיה המישורית וקיומם של מקורות מים קבועים יאפשרו לתושבי המקום לפתח חקלאות משגשגת, ובכך תתאמת תחזית יעקב, אשר בעת צוואתו כל אחד משנים עשר בניו, ברך את בנימין בלשון חידתית:

בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף, בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד; וְלָעֶרֶב,
יְחַלֵּק שָׁלָל (בראשית, פרק מ״ט, פסוק כ״ז).

СЛОВАРИК

25	степь	סְטֶפּ	равнина, поросшая травой	ערבה
26	укреплять	אוּקְרֶפְּלְיָט	упрочить, усиливать	לבצר
27	плодородие	פְּלוֹדוֹרוֹדִיֶה	способность давать урожай	פוריות חקלאית
28	пересыхать	פֶּרֶסִיכָט	высыхать, иссякать	להיתייבש
29	наполнить	נָפּוֹלְנִיָט	наводнить, залить	להיתמלא
30	сходиться	סְכוֹדִיטְסְיָה	встречаться, соединяться	להיפגש
31	равнинный	רָבְנִינִי	полевой, плоский	מישורי
32	напутствие	נָפּוּטְסְטְבִיֶה	наставление, совет, поучение	צוואה

מילונצ'יק

המילה "בוקר" מסמלת את האקלים החם של יריחו — העיר שבה מקדימה התבואה להתבשל והאדמה שואפת מעצמה להביא פירות.

Утро **символизирует** жаркий климат Иерихо — города, где созревают самые ранние урожаи, а земля сама **рвется** производить плоды. →33 34

***

אך היתרון הראשי שהופך את יריחו למרכז כלכלי ומדיני משמעותי הוא קרבתה אל נתיבי הסחר ודרכים צבאיות שבסביבתה.

Но главное, что превращает Иерихо в значимый экономический и политический центр, — это близость к **проходящим неподалеку** торговым и военным маршрутам. →35 36

יריחו ניצבת על אם הדרך המובילה מעבר הירדן ללב הלב של ארץ ישראל.

Йерихо стоит на пути, который ведет от **переправы** через Иордан в самый центр Земли Израиля. →37

בצאת העיר בכיוון מערב תוך מהלך יום אחד על פני הרמות השטוחות ניתן להגיע לערים כמו עי ובית אל,

Выйдя из города в западном направлении, через день пути по пустынному **плоскогорью** можно добраться до городов Бейт Эль и Ай. →38

כשדרכים נוחות מחברות אותן בתורן עם שכם בצפון ועם ירושלים בדרום.

Отсюда, в свою очередь, лежит удобная дорога на север — в сторону Шхема, и на юг — в сторону Иерусалима.

מלבד הנתיבים אל תוככי הארץ, מן המזרח משיקה ליריחו דרך צבאית-מסחרית קדומה לאורך הירדן. דרך זו עוקפת את ים המלח ונפרשת ממצרים בדרום ועד הרי לבנון בצפון, בחבקה בכך את ארץ ישראל בשלמותה.

Помимо путей, ведущих вглубь страны, с востока от Йерихо проходит военно-торговый путь вдоль реки Иордан. На юге он **огибает** соленое море и направляется в Египет, на севере — достигает Ливанских гор, соединяя собой всю Эрец Исраэль. →39

СЛОВАРИК

33	*символизировать*	סִימְבּוֹלִיזִירְבָט	*быть символом*	לסמל
34	*рваться*	רְבָטְסְיָה	*здесь: стремиться изо всех сил*	לשאוף
35	*проходить*	פְּרוֹכוֹדִיט	*протянуться, пролечь, разместиться*	לַעֲבוֹר
36	*неподалеку*	נֶפּוֹדָלֶקוּ	*близко, недалеко*	בסביבה
37	*переправа*	פֶּרֶפְּרָבָה	*переезд, переход, мост*	מעבר
38	*плоскогорье*	פְּלוֹסְקוֹגוֹרֶה	*возвышенность*	הרמות השטוחות
39	*огибать*	אוֹגִיבָּט	*обходить, окружать*	לעקוף

מילונצ'יק

על כן, בתארו את מצבה של יריחו קובע המדרש לאמור: "יריחו הייתה סוגרה של ארץ ישראל... אם נכבשה יריחו — מיד כל הארץ נכבשת" (תנחומא בהעלותך סימן י' ד"ה עשה לך).

И потому, описывая статус Йерихо, Талмуд **констатирует**: «Йерихо — это ключ ко всей земле». →40

נושא לעבודה עצמית

בתקופת התלמוד המרחק בין האזור של יריחו וירושלים הוערך ביום אחד של הליכה.

ומכאן שאין לנו אלא להתפלא ממצב הכושר הפיסי והסיבולת של תושבי ארץ ישראל באותם זמנים.

כמה זמן אורכת הדרך בין יריחו וירושלים כיום ואילו כלי תחבורה נדרשים לכך — אתם מוזמנים לקרוא בסקירת הירחון "תורת חיים".

Тема для самостоятельной работы

Во времена Талмуда считается, что район Иерихо находится на расстоянии одного дня **пешего** перехода от Иерусалима. →41

Так что физическая подготовка и **выносливость** жителей Эрец Исраэль вызывают настоящее **восхищение**. →42 43

За какое время и на чем эти расстояния можно **преодолеть** сегодня, читайте в обзоре журнала «Живая Тора». →44

עברית ב-5 דקות

יריחו בת זמנה של האירועים המתוארים בתורה קרויה במקורות בשם "עיר התמרים".

Иврит за 5 минут

Современный Торе Йерихо называется в **первоисточнике** «городом финиковых пальм». →45

СЛОВАРИК

מילונצ'יק

40	констатировать	קוֹנְסְטָטִירוֹבָט	устанавливать, утверждать	לקבוע
41	пеший	פֶּשִׁי	на ногах	הליכה ברגל
42	выносливость	וִינוֹסְלִיבוֹסְט	стойкость, крепость	סיבולת
43	восхищение	ווֹסְכִישְׁצֶ׳נְיֶה	смесь восторга и уважения	הִתְפַּעֲלוּת
44	преодолеть	פְּרֶאוֹדוֹלֶט	осилить, справиться	לְהִשְׁתַּלֵּט
45	первоисточник	פֶּרְבוֹאִיסְטוֹצְ׳נִיק	оригинал	תורה, מקור רִאשׁוֹן

תמר — או תומר — הוא נציגו הבולט של האקלים הסובטרופי — עץ זה דורש כמות גדולה של מים וחשיפה רבה לאור השמש. שני הדברים נמצאים באזור יריחו בשפע רב.

Это растение является типичным представителем **субтропиков** — оно требует большого количества влаги и солнца. И того, и другого здесь в **избытке**. →46 47

חשבונה של המילה "תמר" בגימטריה הוא 640, מספר זהה לחשבונה הגימטרי של המילה "שמש".

Название финика на иврите — «тамар» — имеет гиматрию 640. Точно такое же числовое значение у слова солнце — «шемеш».

ואכן בין השניים מתקיים קשר הדוק.

Между ними действительно есть связь.

בידוע, שעץ התמר גדל רק בלילות, ואילו בשעות האור עוסק הוא בהטמעת-אור (פוטוסינתזה בלע"ז), אשר במהלכה נהפכת אנרגיית השמש לסוכר פירות טבעי.

Известно, что финиковое дерево растет только по ночам. А в светлое время суток оно занято исключительно **фотосинтезом** и **превращением** солнечной энергии в натуральный фруктовый сахар. →48 49

על פי חישובי התזונאים, תמרים מיובשות מכילות עד 65% של סוכר בריא, מה שמעניק להן מקום ראשון בעניין זה בהשוואה לכל שאר סוגי הפירות. מסיבה זו שמו של פרי עץ תמר לא פעם קרוי בתורה במילה "דבש", ודבש תמרים זה הוא אחד ממאפייניה הבולטים של הארץ המובטחת - "ארץ זבת חלב ודבש".

Диетологи подсчитали, что сушеные финики содержат до 65% полезного сахара — самый высокий **показатель** по сравнению со всеми другими фруктами. И поэтому в Торе плод финиковой пальмы нередко называют словом «дваш», что в разговорном иврите означает «мед». →50

נושא לעבודה עצמית

הביטוי "ארץ זבת חלב ודבש" מופיע במקרא עשרים ואחת פעמים ומתייחס באופן בלעדי לארץ

Тема для самостоятельной работы

Выражение «страна, **текущая** молоком и медом», встречается в ТАНАХе 21

СЛОВАРИК

46	субтропик	סוּבְּטְרוֹפִּיק	область радом с тропиками	האקלים הסובטרופי
47	избыток	אִיזְבִּיטוֹק	излишество, чрезмерность, перебор	שפע רב
48	фотосинтез	פוֹטוֹסִינְטֶז	химический процесс, происходящий в растениях	הטמעת-אור, פוטוסינתזה
49	превращение	פְּרֶבְרַשְׁצֶ'נִיֶה	переработка, изменение, преобразование	הפיכה
50	показатель	פּוֹקָזָטֶל	признак	אִינְדִיקָטוֹר, מַדָד
51	течь	טֶץ'	литься, сочиться, струиться	לָזוּב

מילונצ'יק

Йеһошуа. Остановить солнце (часть 1)

ישראל. בכל הקרויות הביטוי במקרא כוונת המילה "דבש" הכלולה בו היא לא לדבש דבורים הרגיל, כי אם לחומר המתוק המתקבל מפירות עץ התמר.

раз и только при описании Эрец Исраэль. Во всех случаях речь идет не о пчелином меде, а о той сладкой **субстанции**, которую получают из фиников. →52

אנו מזמינים אתכם לעיין בחומרי הירחון "תורת חיים", לחשב את הגימטריה של המילה "דבש" ולהקביל למילה אותה בעלת חשבון אותיות דומה.

Подсчитать гиматрию слова «дваш» и найти в иврите еще одно неожиданное слово с таким же числовым значением можно с помощью материалов журнала «Живая Тора».

רמב"ם, הלכות מלכים, פרק ו', הלכה א':

"אין עושין מלחמה עם אדם בעולם עד שקוראין לו שלום, אחד מלחמת הרשות ואחד מלחמת מצוה, שנאמר (דברים פרק כ', פסוק י') "כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום". אם השלימו וקבלו שבע מצות שנצטוו בני נח עליהן- אין הורגין מהן נשמה והרי הן למס, שנאמר (דברים, פרק כ', פסוק י"א) "יהיו לך למס ועבדוך"..."

הלכך, אחד התנאים להסכם שלום כלשהו הוא קיומן של שבע המצוות, אשר ניתנו לנח לאחר המבול וכל אוכלוסיית כדור הארץ מחויבת בהן.

התושבים שקיבלו על עצמם את קיום שבע המצוות הללו רשאים להמשיך ולהחזיק במקום מושבם,

Рамбам, из книги «Ильхот Млахим»

Израильское войско не имеет права начать войну, не предложив **противнику** мир. Тора **предупреждает**: «Когда **приблизишься** к городу, чтобы воевать с ним, призови его к миру». →54 55 56

Одно из условий **мирного соглашения** — исполнение семи мицвот, которые были получены Ноахом после потопа и обязательны для всего населения Земли. →57

Жители, **принявшие** на себя условия соглашения, сохраняют за собой место

СЛОВАРИК

חומר	вещество, материя	סוּבְּסְטַנְצִיָּה	субстанция	52
אוֹיֵב	враг	פְּרוֹטִיבְנִיק	противник	53
לְהַזְהִיר	предостерегать	פְּרֶדוּפְּרֶז'דַט	предупреждать	54
לְהִתְקָרֵב	подходить, подступить	פְּרִיבְּלִיזִיטְסְיָה	приблизиться	55
הסכם שלום	договор о мире	מִירְנֹוֶה סוֹגְלָשֶׁנִיֶה	мирное соглашение	56
לְקַבֵּל	согласиться	פְּרִינְיָט	принять	57

מילונצ'יק

בתנאי שהם מעלים מס למלכות ישראל.

בטרם כניסתו אל הארץ המובטחת שולח יהושע לשבעת העממים המאכלסים אותה שלוש פרוזדיגמאות.

בראשונה נאמר: ״הרוצה לפנות (כלומר, לעזוב את הארץ וללכת לדור במקום אחר) - יפנה״. השנייה קובעת: ״הרוצה להשלים - ישלים״. השלישית מודיעה: ״הרוצה לעשות מלחמה - יעשה״.

רובה ככולה של האוכלוסייה המקומית תעדיף את האפשרות השלישית. ספר יהושע, המתאר את דרכו לארץ ישראל, מוסר את המידע הבא: ״לֹא הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר הִשְׁלִימָה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּלְתִּי הַחִוִּי יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת הַכֹּל לָקְחוּ בַמִּלְחָמָה״ (פרק י״א, פסוק י״ט).

своего **проживания** и становятся **налогоплательщиками** Эрец Исраэль. → 58 59 60

Перед тем, как вступить в Землю Израиля, Йеошуа бин Нун отправляет перед собой три сообщения.

В первом письме говорится: «Кто хочет уйти — может уйти». Второе гласит: «Кто хочет **подчиниться** — может подчиниться». Третье сообщает: «Кто хочет воевать — может воевать». → 60

Местное население в **подавляющем** большинстве выберет третий вариант. Книга Йеошуа, **описывающая** его путь в Эрец Исраэль, сообщает: «Не было ни одного города, который согласился бы на мир с Израилем, кроме хиввеев, жителей Гивона; все **охвачено** войной». → 61 62 63

מסך אבנים

עשרים ושנים בניסן שנת אלפיים ארבע מאות שמונים ושמונה, יומו הראשון של השבוע הנוכחי.

לאחר עברם כתשעה קילומטרים מן הגבול המזרחי של ארץ ישראל, הצבא הישראלי חונה בקרבת יריחו העתיקה.

Каменный занавес

22 нисана **2488** (דְבֶה טִיסְיָצִ׳י צֶ׳טִירֶסְטָה ווֹסֶמְדֶסְיָט ווֹסְמוֹ) года. Йом ришон – первый день недели.

Преодолев около 9 километров пути от восточной границы Эрец Исраэль, израильская армия располагает свой лагерь недалеко от границ древнего Йерихо.

СЛОВАРИК

58	проживание	פְּרוֹזִ׳יבָנִיֶה	пребывание, жительство	מְגוּרִים
59	налогоплательщик	נָלוֹגוֹפְּלָטֶלְשְׁצִ׳יק		מְשַׁלֵּם מִיסִים
60	подчиниться	פּוֹדְצִ׳ינִיטְסְיָה	сдаваться, покоряться, повиноваться	לְהִשְׁתַּעְבֵּד
61	подавляющий	פּוֹדַבְלְיָיוּשְׁצִ׳י	преобладающий	מַכְרִיעַ
62	описывать	אוֹפִּיסִיבַט	рассказать, растолковать, передать	לתאר
63	охватить	אוֹכְבָטִיט	наполнить	לַחֲבוֹק

מילונצ׳יק

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

С **выжженной** солнцем степной равнины открывается вид на самый закрытый и самый **военизированный** город региона. → 64 65

מן הערבה שרופת השמש נפתח נוף מאיים על העיר המסוגרת והעוצמתית ביותר של האזור.

Йерихо известен как место, идеально **защищенное** от **внешнего вторжения**. Как и другие города своего времени, он **обнесен крепостной** стеной. Но только здесь, пройдя сквозь городские ворота, путешественник попадает не на городскую площадь, а на узкую площадку, ведущую к еще одному мощному **укреплению**. Всего таких укреплений семь. Расположение переходов между ними засекречено. → 66 67 68 69 70

יריחו ידועה בתור אתר בלתי-חדיר לתקיפה מבחוץ. כדוגמת הערים האחרות בנות זמנה גם היא מוקפת חומה בצורה, אך להבדיל מהן הנכנס בשערי יריחו אינו מגיע ישירות אל ככר העיר, כי אם מוצא את עצמו בחצרון צר, שמעליו מתנשאת מצודה איתנה. בסך הכול יש שבע מצודות, ומיקום המעברים ביניהן שמור בסודי סודות.

Усиленные меры безопасности объясняются просто. Здесь держат свои специальные **контингенты** представители семи основных племен, временно поселившихся на территории будущей Эрец Исраэль. Сюда же отправляют военную помощь лидеры более чем 30 стран, имеющих свои интересы в регионе. → 71

אין להתפלא מאמצעי הבטיחות המוגברים: כאן, ביריחו, נמצאות נציגויותיהם הדיפלומטיות של שבעת העממים העיקריים המאכלסים זמנית את שטחה של ארץ ישראל העתידית; לכאן מגיע גם סיוע הצבאי של למעלה משלושים מדינות שלמנהיגיהן ישנם אינטרסים באזור.

И несмотря на это, получив первые же **донесения** о приближении израильской армии, руководство Йерихо **впадает в панику**. → 72 73

ואף על פי כן, בקבלה הדיווחים הראשונים על התקרבות הצבא הישראלי הנהגת העיר נכנסת לפאניקה.

СЛОВАРИК

64	выжечь	וִיזֶ'ץ'	испепелить, сжечь, спалить	לשרוף
65	военизированный	ווֹיֶאנִיזִירוֹבָנִי	вооруженный	מַצְבִּיא
66	защищенный	זָשְׁצִ'ישְׁצֶ'נִי	безопасный, обороненный	מוגן, בלתי-חדיר
67	внешнее вторжение	וְנֶשְׁנֶה וְטוֹרְזֶ'נִיֶה	проникновние снаружи	תקיפה מבחוץ
68	обнести	אוֹבְּנֶסְטִי	оградить	לְהַקִּיף
69	крепостная стена	קְרֶפּוֹסְטְנָיָה סְטֶנָה	дополнительно укреплённая стена, более толстая и высокая	חומה בצורה
70	укрепление	אוּקְרֶפְּלֶנִיֶה	крепость, оборонительное сооружение	מצודה
71	контингент	קוֹנְטִינְגֶנְט	состав	קוֹנטִינגֶנט, קָהָל
72	донесение	דוֹנֶסֶנִיֶה	известие, извещение, доклад	דיווח
73	впадать в панику	וְפָּדָט ו פָּנִיקוּ	поддаться страху	להיכנס לפאניקה

מילונצ'יק

יהושע. לעצור את השמש (חלק א)

התקנות לשעת חירום נכנסות לתוקף עוד לפני תחילת השלב הפעיל של המבצע מצד חיילותיו של יהושע. המשטרה העירונית מפקחת בקפידה על תנועת אזרחים, היציאה משערי העיר אסורה כליל, והאוכלוסייה המקומית חיה בתחושת דיכאון ופחד.

Режим **чрезвычайного** положения в городе вводят еще до начала **активной фазы** кампании Йеошуа. Все перемещения граждан **контролируются** полицией, выход за границы города запрещен, местное население живет в атмосфере страха и **подавленности**. →74 75 76 77

לקראת פגישתה עם יהושע מפסיקה העיר לחלוטין כל סוג של מגע עם העולם החיצון ומקיפה את עצמה במצור יזום. כעת כל התקוות נתלות בעובי חומותיה של יריחו, אשר אמורות להוות מחסום בלתי-חדיר בדרכו של צבא השחרור הישראלי.

К моменту встречи с Йеошуа город окончательно прекратит контакты с внешним миром и введет **самоблокаду**. Теперь его главная надежда — на толстые стены Йерихо, которые должны стать непреодолимым препятствием на пути израильской освободительной армии. →78 79

***

עובדה ידועה היא שעובי חומותיה של יריחו היה שווה לגובהן. פירושו של דבר שגם במקרה של פגיעות בקנה מידה רחב, כל מקטע של שק האבנים בו נתונה העיר יישאר בגדר מחסום רציני בפני ניסיונות הפריצה לתוך שטחה.

Известно, что ширина стен Йерихо равна их высоте. А значит, даже в случае масштабных разрушений каждый фрагмент каменного **оцепления** города останется серьезной преградой для быстрого **проникновения** внутрь. →80 81

אמנם הצבא הישראלי איננו ממהר לפרוץ לתוך יריחו.

Впрочем, израильское войско и не спешит **прорываться** в Йерихо. →82

במקום ההסתערות הצפויה הצבא, על פי פקודת הרמטכ״ל, מקיף את העיר במין טבעת אנושית

Вместо этого по приказу Йеошуа армия **выстраивается** в плотное кольцо вокруг

СЛОВАРИК

74	чрезвычайный	צ׳רֶזְבִיצ׳יָנִי	чрезмерный, очень сильный	יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, חירום
75	активная фаза	אָקְטִיבְנָיָה פָּזָה	этап практического действия	השלב הפעיל
76	контролировать	קוֹנְטְרוֹלִירוֹבָט	проверять, наблюдать	לפקח
77	подавленность	פּוֹדָבְלֶנוֹסְט	угнетенный, ослабленный, унылый	דיכאון
78	самоблокада	סָמוֹבְּלוֹקָדָה	добровольная изоляция от внешнего мира	מצור יזום
79	непреодолимое препятствие	נֶפְּרֶאוֹדוֹלִימוֹה פְּרֶפְּיָטְסְטְבִיֶה	непобедимая преграда	מחסום בלתי-חדיר
80	оцепление	אוֹצֶפְּלֶנִיֶה	окружение	הִתְאַבְּנוּת
81	проникновение	פְּרוֹנִיקְנוֹבֶנִיֶה	вторжение	הפריצה
82	прорываться	פְּרוֹרִיבָטְסְיָה	миновать препятствия	לפרוץ
83	выстраиваться	וִיסְטְרָאִיבָטְסְיָה	становиться строем	לְהִסְתַּדֵּר

מילונצ'יק

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

города. Во главе войска — семеро коаним, несущие драгоценный груз — золотой футляр с повелениями hаШема. →83

Арон а брит сопровождает войско Израиля во время всех ответственных сражений. Являясь свидетельством особого договора с hаШемом, он напоминает: тот, кто искренне стремится соблюдать законы Торы, может рассчитывать на особую защиту Свыше.

В абсолютном молчании, **прерываемом** лишь праздничными звуками шофара, десятки тысяч человек торжественно обходят город и демонстрируют полную уверенность в будущей победе. →84

Ее стратегия понятна не до конца, но ясно одно: двери в Йерихо откроются лишь для тех, кто по-настоящему готов превратить этот город в место, где соблюдаются законы Торы. Армии Йеошуа такой готовности **не занимать.** →85

Хотя решающие действия вокруг города еще впереди, уже сейчас можно сказать: взятие Йерихо будет необычным. И для того, чтобы подготовиться к невероятному развитию событий, остается меньше недели.

***

Парадные маневры под стенами неприятеля не имеют аналогов в военной истории и переворачивают все привычные представления о методах ведения войн. →86 87

הדוקה. בראש הצבא — שבעה כהנים, הנושאים על כתפיהם את המשא יקר הערך — את נרתיק הזהב עם ציווי ה׳.

ארון הברית מלווה את הצבא הישראלי בכל הקרבות המשמעותיים. בהיותו עדות להסכם מיוחד עם ריבונו של עולם, הארון מזכיר לכל חייל וקצין: מי ששואף בכל לבבו לקיים את מצוות התורה, יכול לסמוך על הגנה ועזרה מיוחדות מלמעלה.

עטופות דממה מוחלטת, שרק פה ושם נקרעת בפתאומיות בקולותיהם החגיגיים של השופרות, עשרות אלפי בני אדם סובבים סביב העיר בהדר ומבטאים בכל תנועה את ביטחונם המלא בניצחון העתידי.

האסטרטגיה הנבחרת איננה מובנת דייה, אך דבר אחד ברור לחלוטין: שערי יריחו ייפתחו רק בפני אלה שבאמת ובתמים מוכנים להפוך את העיר למקום שמירת מצוות התורה. לצבא יהושע אין כל מחסור בנכונות זו.

חרף העובדה שהפעולות המכריעות עוד לפנינו, כבר עתה ניתן לקבוע בוודאות, כי מפלתה של יריחו תהיה בלתי-רגילה. הזמן הנותר עד להתפתחות העניינים המופלאה הולך ומתקצר: להכנות נשאר פחות משבוע ימים.

***

למצעדי פאר מול חומותיה הקודרות של עיר עוינת אין כל תקדים בהיסטוריה הצבאית, והם הופכים על פיהן את כל התפיסות הרגילות בדבר שיטות הלחימה.

СЛОВАРИК

מילונצ'יק

84	прерывать	פְּרֶרִיבְט	останавливать	להיקרע
85	не занимать	נֶה זָנִימָט	здесь: много; более, чем достаточно	אין כל מחסור
86	парадный	פָּרָדְנִי	официальный, торжественный	חֲגִיגִי
87	маневр	מָנֶבְר	действие; ловкий шаг, прием	תִּמְרוֹן

יהושע. לעצור את השמש (חלק א)

הרי הן לפני מסע השחרור של יהושע והן לאחריו הצרים על עיר כלשהי תמיד ניסו וינסו לשמור מרחק מן החומות, אחרת ייתך על ראשם מטר של פגזים וזפת רותחת שתוצאותיהם ידועות מראש — אבדות בנפש עוד לפני הרגע המכריע של ההסתערות.

И до, и после освободительной кампании Йеошуа **осаждающие** город старались до последнего **держаться подальше** от его стен. **В противном случае** на их головы **обрушивались** град **снарядов** и кипящая вода, приводившие к человеческим потерям еще до решающего момента штурма. → 88 89 90 91 92

אך למבצע הצבאי הנוכחי יש היגיון משלו.

Но в этой кампании действует своя логика.

בניגוד גמור להיגיון בריא, תושבי העיר הצבאנית ביותר של ארץ ישראל נתונים בחוסר מעש בלתי-מוסבר לכאורה בעת פגישתם עם צבא יהושע.

Вопреки здравому смыслу, жители самого **милитаризированного** города в Эрец Исраэль проявляют необъяснимое, на первый взгляд, бездействие при встрече с армией Йеошуа. → 93

כל שבעת הימים שיימשכו התמרונים הטרומיים הם יצפו בחיבוק ידיים מעל חומות עירם במתרחש וימנעו מכל התערבות שהיא בנעשה.

Все семь дней предупредительных маневров они будут пассивно наблюдать за происходящим у своих стен и избегать какого бы то ни было вмешательства в происходящее.

העדר פעולה זה נראה מפליא במיוחד, אם לוקחים בחשבון שלרשות הצבאות החזקים ביותר של האזור עמד פרק זמן של שבועיים לכל הפחות, בכדי להסכים לתנאי השלום של יהושע או להכין את עצמם לקראת המפגש הצבאי עמו.

Это бездействие кажется особенно удивительным, если учесть: у сильнейших армий региона было как минимум две недели для того, чтобы согласиться с условиями мирного соглашения или подготовиться к встрече с войском Йеошуа.

СЛОВАРИК

88	*осаждать*	אוֹסָזְ׳דָט	*брать в осаду*	לָצוּר
89	*держаться подальше*	דֶרְזָ׳טְסְיָה פּוֹדָלְשֶׁה	*избегать, сторониться*	לשמור מרחק
90	*в противном случае*	ו פְּרוֹטִיבְנוֹם סְלוּצָ׳ה	*иначе*	אחרת
91	*обрушиваться*	אוֹבְּרוּשִׁיבָטְסְיָה	*здесь: падать сверху*	לְכַסֵּחַ
92	*снаряд*	סְנָרְיָד	*здесь: вид боеприпасов для стрельбы*	פגז
93	*милитаризированный*	מִילִיטָרִיזִירוֹבָנִי	*вооруженный*	הצבאני

מילדונצ׳יק

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

Чтобы убедиться в этом, обратимся к краткой **хронологии** событий, **предшествовавших** падению Йерихо. Подробности — в следующей части выпуска. →94 95

וכדי להיווכח בכך במו עינינו, נפנה-נא עתה אל תקציר האירועים הכרונולוגי שקדמו למפלת יריחו. פרטים נוספים — בחלקה השני של מהדורה זו.

СЛОВАРИК

מילונצ'יק

94	хронология	חְרוֹנוֹלוֹגִיָּה	очередность, порядок событий	תקציר האירועים הכרונולוגי
95	предшествовать	פְּרֶדְשֶׁסְטְבוֹבָט	происходить раньше, быть прежде	לקדם

Поворотная точка

Начало две тысячи четыреста восемьдесят седьмого (2487-го / דְּבה טִיסְיָצִ׳י צֶ׳טִירֶסְטָה ווֹסֶמְדֶסְיָט סֶדְמוֹגוֹ) года становится **поворотной точкой** в истории знаменитой Синайской **экспедиции**. В последний раз **сменив курс движения**, ее участники **окончательно** покидают Мидбар Синай и **направляются** в сторону Эрец Исраэль. Впереди как всегда движется арон hа-брит. → 1 2 3 4 5

נקודת מפנה

תחילתה של שנת אלפיים ארבע מאות שמונים ושבע הייתה לנקודת מפנה בתולדותיו של מסע סיני המפורסם. לאחר ששינו בפעם האחרונה את כיוון תנועתם, משתתפיו עוזבים סופית את מדבר סיני ושמים פעמיהם לכיוונה של ארץ ישראל. בראש כתמיד הולך ארון הברית.

Самый быстрый и **очевидный** путь домой — напрямую, через земли Эдома, Моава и Амона. Они лежат к юго-востоку от Земли Израиля, и здесь уже давно **проложены** удобные торговые маршруты. Однако эти страны отказываются **гарантировать беспрепятственный** переход бней Исраэль по своей территории и **мобилизуют** вооруженные силы на случай войны. → 6 7 8 9 10

המסלול המהיר והמובן מאליו הביתה — בקו ישר, דרך ארצותיהם של אדום, מואב ועמון. ארצות אלה נמצאות בצדה הדרום-מזרחי של ארץ ישראל, ובאזור זה כבר מזמן נסללו נתיבי סחר נוחים. ברם, המדינות הללו מסרבות לערוב למעבדם הבטוח של בני ישראל בשטחן ומגייסות כוחות צבאיים למקרה של מלחמה.

В итоге израильтяне возвращаются домой по пустынной местности, лишенной дорог, **прокладывая** свой **маршрут** по пересохшим **руслам** водных потоков. → 11 12

כתוצאה מכך, הישראלים שבים הביתה דרך שטח מדברי ונטול דרכים קיימות, כשהם פורצים את מסלולם באפיקי ואדיות מיובשים.

СЛОВАРИК

1	*поворотная точка*	פּוֹבוֹרוֹטְנָיָה טוֹצְ׳קָה	*переломный момент, важное событие*	נקודת מפנה
2	*экспедиция*	אֶקְסְפֶּדִיצִייָה	*поход, поездка*	מסע
3	*сменить курс движения*	סְמֶנִיט קוּרְס דְבִיזֶ׳נִייָה	*изменить путь*	לשנות את כיוון התנועה
4	*окончательно*	אוֹקוֹנְצָ׳טֶלְנוֹ	*совершенно, совсем, полностью*	סופית
5	*направляться*	נָפְּרָבְלְיָטְסְיָה	*устремляться, обратиться*	לשים פעמים לכיוון
6	*очевидный*	אוֹצֶ׳בִידְנִי	*простой*	מובן מאליו
7	*проложить*	פְּרוֹלוֹז	*провести, построить*	לִסלוֹל
8	*гарантировать*	גָרָנְטִירוֹבָט	*обещать, обеспечить*	לְהַבטִיחַ
9	*беспрепятственный*	בֶּסְפְּרֶפְּיָטְסְטְבֶנִי	*свободный*	ללא הפרעה
10	*мобилизовать*	מוֹבִילִיזוֹבָט	*призвать, привлечь*	לגייס
11	*проложить маршрут*	פְּרוֹלוֹזִ׳יט מָרְשְׁרוּט	*проложить дорогу, пройти*	לסלול דרך
12	*русло*	רוּסְלוֹ	*здесь: канал*	אָפִיק

לבסוף, הצבא הישראלי יעצור במרחק של תשעה קילומטרים מגבולה המזרחי של ארץ ישראל, בנקודת יישוב בשם שיטים, במרחק של מהלך יום אחד מיריחו.

Наконец, израильское войско остановится в девяти километрах от восточной границы Земли Израиля в населенном пункте под названием Шиттим, в одном дне пути до Йерихо.

החניה תימשך חודשים מספר.

Стоянка продлится несколько месяцев.

בשבעה באדר בשנת ב׳ אלפים ארבע מאות שמונים ושמונה המנהיג הישראלי הראשון יעביר לרשות כל אחד משנים עשר השבטים מגילת ספר התורה, הכתובה במו ידו, וימנה מפקד חדש, אשר עתיד להכניס את בני דורו לארץ המובטחת.

7-го адара две тысячи четыреста восемьдесят восьмого (2488-го / דְבה טִיסְיָצ׳י צֶ׳טִירֶסְטָה וֹוסֶמְדֶסְיָט וֹוסְמוֹגוֹ) года первый израильский лидер передаст каждому из 12 колен свиток Торы, написанный его собственной рукой, и назначит нового руководителя, которому **суждено** ввести свое поколение в Землю Израиля. →13

בתולדות ישראל תחל תקופה חדשה — עשרים ושמונה שנות שלטונו של יהושע בן נון.

В истории Израиля начнется новая **эпоха** — 28 лет правления Йеошуа бин Нуна. →14

הקרב ברפידים

יהושע בן נון הופיע בעולם בשנת אלפיים ארבע מאות ושש, עוד באימפריה המצרית לשעבר, ומשפחתו מתקיימת על חלומה לחזור לארץ ישראל. אביו של יהושע יזם את הניסיון הראשון בהיסטוריה לארגן יציאה המונית ממצרים, ולמבצע הצטרפו כשלושים אלף בני אדם.

Битва в Рефидим

Йеошуа бин Нун появляется на свет **в две тысячи четыреста шестом** (2406-м / דְבה טִיסְיָצ׳י צֶ׳טִירֶסְטָה שֶׁסְטוֹם) **году** в тогда еще Египетской империи, и его семья буквально живет мечтой о возвращении в Эрец Исраэль. Отец Йеошуа **предпринимает** первую в истории **попытку** организовать массовую **эвакуацию** из Мицраима. К акции присоединяются 30.000 человек. →15 16

СЛОВАРИК

13	*суждено*	סוּזְ׳דֶנוֹ	*предназначено, предначертано*	מובטח
14	*эпоха*	אֶפּוֹכָה	*время, период*	תקופה
15	*предпринимать попытку*	פְּרֶדְפְּרִינִימָט פּוֹפִּיטְקוּ	*пытаться*	ליזום ניסיון
16	*эвакуация*	אֶבָקוּאָצִיָה	*отправка, вывод*	יציאה

מילונצ׳יק

Йеһошуа. Остановить солнце (часть 1)

אך יציאת מצרים האמתית תתרחש שלושים שנה מאוחר יותר, בהנהגתו של משה רבינו. ליד ימינו של האדם העומד בראש תנועת שחרורם של בני ישראל מעבדות יהיה יהושע בן ארבעים ושתים.

Однако настоящий выход из Египта произойдет на 30 лет позже под руководством Моше-рабейну. Правой рукой человека, **возглавившего** освобождение бней Исраэль, станет **сорокадвухлетний** (סוֹרוֹקָדְבוּכְלֶטְנִי) Йеошуа. →17 18

עבור משה רבינו הוא גם תלמיד, וגם עוזר בכיר, שמוכן לבצע כל משימה.

Для Моше-рабейну он и ученик, и первый помощник, готовый выполнить любую задачу.

לראשונה מוזכר שמו בעת תיאור החניה ברפידים בחודש אייר שנת אלפיים ארבע מאות ארבעים ושמונה.

Впервые его имя **упоминается** при описании стоянки в Рефидим в ияре **две тысячи четыреста восемьдесят восьмого (2488-го / דְבֵה טִיסְיָצִ׳י צֶ׳טִירֶסְטָה ווֹסֶמְדֶסְיָט ווֹסְמוֹגוֹ) года.** →19

ובכן, יציאת מצרים ומעבר הניצחון בחרבתו של ים סוף כבר הפכו לנחלת ההיסטוריה, וכעת הגיע הזמן להראות לעולם כולו, כי לפני הישראלים נכנעים לא רק כוחות הטבע, כי אם גם הגאון האנושי.

Позади — выход из Египта и **триумфальный** переход через Ям Суф.→20

בהגיעו למדבר, הצבא הישראלי הטרי הודף בהצלחה את מתקפת הפתע של בני עמלק — נוודים תוקפניים ואכזריים.

Теперь весь мир узнает, что перед израильтянами расступается не только водная **стихия**. Оказавшись в пустыне, молодое израильское войско с успехом **отбивает атаку воинственных** и жестоких **кочевников**-амалекитян. →21 22 23 24

משימת בניית ההרכב הצבאי מוטלת על כתפיו של יהושע; הוא גם לוקח על עצמו את האחריות לפיקוד על המבצע המיוחד.

Комплектацию армии доверяют Йеошуа бин Нуну. Он же берет на себя функции командования спецоперацией. →25

СЛОВАРИК

17	возглавить	ווֹזְגְלָבִיט	руководить, главенствовать	להנהיג
18	сорокадвухлетний	סוֹרוֹקָדְבוּכְלֶטְנִי	в возрасте сорока двух лет	בן ארבעים ושתים
19	упоминать	אוּפּוֹמִינָטְסְיָה	отмечать, называть	לְהַזְכִּיר
20	триумфальный	טְרִיאוּמְפָלְנִי	победный, торжественный	נצחוני
21	стихия	סְטִיכִייָה	обстановка, среда, сила	איתן (כח) הטבע
22	отбивать атаку	אוֹטְבִּיבָט אָטָקוּ	отразить нападение, защитить, отстоять	לַהֲדוֹף
23	воинственный	ווֹאִינְסְטְבֶנִי	агрессивный, боевой	תוקפני
24	кочевник	קוֹצֶ׳בְנִיק	бедуин	נווד
25	комплектация	קוֹמְפְּלֶקְטָצִייָה	набор, состав	ציוד

מילונצ׳יק

הקרב אורך יום שלם. לקראת הערב התוקפים נכנעים. ולמרות העובדה שלא כושר לחימת הטירונים, כי אם מטהו של משה המושט השמימה, היה לגורם הניצחון העיקרי, כבר בשלב זה ברור: מפקד הצבא הנוכחי יכול לשחק תפקיד חשוב בעת שיבתם של בני ישראל לארץ המובטחת.

Сражение длится целый день. К вечеру противники **капитулируют**. И хотя главным **залогом** победы становится не боевая подготовка, а поднятый к Небесам жезл Моше, уже сейчас очевидно: предводитель войска может сыграть важную роль при возвращении в Землю Израиля. →26 27

כוכבי תהילים

אחרי מבצע רפידים אנו פוגשים את יהושע בן נון למרגלותיו של הר סיני: הוא מלווה את רבו בעלותו לקבל את התורה. הוא גם יהיה הראשון לפגוש את משה כעבור ארבעים יום, ברדת הלה מן ההר, כשבידיו יהיה ההסכם חקוק באבן, ברית יקרת הערך עם ריבונו של עולם.

Звезды Теhилим

Вслед за кампанией в Рефидим мы встречаем Йеошуа бин Нуна у горы Синай: он провожает своего учителя, **поднимающегося** за Торой. Он же будет первым, кто встретит его через 40 дней, когда тот спустится вниз, неся в руках полученный от haШема драгоценный договор, **высеченный** на камне. →28 29

כל משך זמן שהותו של משה בעננֵי ההר ממתין לו יהושע למרגלותיו, ומסירות נפשו זו מזכה אותו במנה מיוחדת של מן, אשר מופיע מדי יום חול בקרבתו ומיועד אך לו לבדו.

Все это время он с такой **самоотверженностью** ожидает своего учителя у подножья горы, что в его заслугу здесь выпадает специальная **предназначенная** только для него порция мана. →30 31

תופעה מיוחדת זו תהיה לחלק בלתי-נשכח של תולדות מסע סיני. כעבור ארבע מאות שנה מיציאת מצרים יכלול דוד המלך את זיכרונות האפיזודה בפרק ע״ח של ספר תהלים.

Уникальное явление становится незабываемой частью истории Синайской экспедиции. Через четыреста **с лишним** лет после выхода из Египта Давид а-Мелех включит воспоминания об этом эпизоде в **семьдесят восьмую (78-ю / סֶמְדֶסְיָט וֹוֹסְמוּיוּ)** главу книги Теилим. →32

СЛОВАРИК

26	капитулировать	קָפִּיטוּלִירוֹבָט	сдаваться	להיכנע
27	залог	זָלוֹג	здесь: условие	תנאי
28	подниматься	פּוֹדְנִימָטְסְיָה	выситься	לעלות
29	высечь	וִיסֶץ	вырубить, изваять	לחקוק
30	самоотверженность	סָמוֹאוֹטְבֶרְזֶ׳נוֹסְט	жертвенность	מסירות נפש
31	предназначать	פְּרֶדְנָזְנָצָ׳ט	уготовляться, посвящаться	לְיַיעֵד
32	с лишним	ס לִישְׁנִים	больше, чем	פלוס

מילונצ'יק

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

פרטים נוספים ומחקרים ייחודיים של פרק זה ניתן למצוא בינות עמודי הגיליון הטרי של הירחון "תורת חיים".

Подробности и уникальные исследования этой главы можно найти на страницах свежего выпуска журнала «Живая Тора».

~

יצירת מופת קולינרית

Кулинарный шедевр

אילו בזמנו של מסע סיני כבר היו קיימות תכניות בישול טלוויזיוניות, שמה של אחת מהן היה מוכרח להיות: "מכינים מעדן אך ורק מן המן" .

Если бы во времена Синайской экспедиции выходили **кулинарные** шоу, тема одной из них могла бы звучать так: «Как взять обычный ман и приготовить из него настоящий **деликатес**». →33 34

אלפי שנים לפני תפוצתם הנרחבת של מוצרי סויה, המשתנים ללא הכר במהלך הבישול, מן היה מסוגל לקבל כל סוג של טעם שעליו חולם הטועם, וזאת — ללא תופעות לוואי מזיקות למשקלו ובריאותו.

За тысячи лет до **повсеместного распространения** соевых продуктов, которые могут быть и молоком, и мясом, ман способен принимать любой вкус, о каком только мечтает человек. И при этом — без вредных **последствий** для здоровья и веса. →35 36 37

מן הוא בעל המאפיינים התזונתיים האוניברסליים, מה שהופך אותו למזון המאוזן ביותר בעולם. מזון זה מושלם מבחינת מערכת העיכול — בניגוד לכל מוצר אחר, מן נטמע בגוף בשלמותו.

Обладая универсальными питательными свойствами, ман — это самая **сбалансированная** пища на свете. И при этом совершенно диетическая: **в отличие** от любых других продуктов, он полностью **усваивается** организмом. →38 39 40 41

◄ ◄

СЛОВАРИК

מילונצ׳יק

33	кулинарный	קוּלִינָרְנִי	*поваренный, кухонный*	קולינרי
34	деликатес	דֶלִיקָטֶס	*редкое вкусное блюдо, лакомство*	מעדן
35	повсеместный	פּוֹבְסֶמֶסְטְנִי	*всеобщий*	כללי
36	распространение	רַסְפְּרוֹסְטְרָנֶנִיֶה	*распределение*	תפוצה
37	последствие	פּוֹסְלֶדְסְטְבִיֶה	*результат; исход*	תופעות לוואי
38	обладать	אוֹבְלָדָט	*характеризоваться, иметь*	להיות בעל
39	сбалансированный	סְבָּלָנְסִירוֹבָנִי	*уравновешенный*	מאוזן
40	в отличие	ו אוֹטְלִיצִ׳יֶה	*в противоположность*	בניגוד ל-
41	усваиваться	אוּסְבָאִיבָטְסְיָה	*перевариваться, перерабатываться*	להיתעכל

יהושע. לעצור את השמש (חלק א)

Еще одна **изюминка неземной** пищи — форма ее доставки: обязательно — к дому и обязательно в следующей **последовательности**: сначала на землю спускается слой **росы**, на нее ложится слой мана, а сверху его покрывает еще один слой росы. →42 43 44 45

הפתעה נעימה נוספת של המזון העל-טבעי — צורת אריזתו והגעתו אל הלקוח: המשלוח תמיד מגיע עד הבית, כשהוא ארוז בשתי שכבות של טללי בוקר — מלמטה ומלמעלה.

По свидетельству очевидцев и трактата «Менахот», **зрелище** фантастическое: нечто легкое и **белоснежное** в упаковке из микро-капель. →46 47

על פי דבריהם של עדי הראיה שנשתמרו במסכת מנחות, מדובר בחזיון פנטסטי: צחות קלילה עטופת טיפות זעירות.

Не удивительно, что самое первое появление мана вызывает у людей **непроизвольное восклицание**: «что это?» — «ман hy?». Так слово «ман» («что» или «откуда»), прозвучавшее как вопрос, **впоследствии превратилось** в название пищи, о которой невозможно сказать, откуда она берется и куда исчезает. →48 49 50 51 52

אין פלא, שהופעתו הראשונה של מן עוררה קריאת התפעלות בלתי-רצונית: "מן הוא?", הווה אומר "מה זה?" או "מאין זה בא?" וכך יצא שמילת שאלה "מן" הפכה בהמשך לשם עצם המציין מזון, שאין אפשרות לומר, מאיפה הוא בא ולאן הוא נעלם.

Ман — это очень скоро **портящийся** и **жестко нормируемый** продукт. Известно,

ככלל, מן הוא מוצר מתקלקל במהרה, ועל אכילתו חלים כללים קשוחים למדי. ידוע שאדם אחד

СЛОВАРИК

42	изюминка	אִיזְיוּמִינְקָה	хитрость, секрет	הפתעה נעימה
43	неземной	נֶזֶמְנוֹי	исключительный, сверхъестественный	על-טבעי
44	последовательность	פּוֹסְלֶדוֹבָטֶלְנוֹסְט	порядок	סדר
45	роса	רוֹסָה	мелкие капли воды	טל
46	зрелище	זְרֶלִישְׁצ׳ה	сцена, вид	מראה
47	белоснежный	בֶּלוֹסְנֶזְ׳נִי	белый как снег	צחור, לבן כשלג
48	не удивительно	נה אוּדִיבִיטֶלְנוֹ	обычно, немудрено	אין פלא
49	непроизвольный	נֶפְּרוֹאִיזְבוֹלְנִי	машинальный, рефлективный, инстинктивный	בלתי-רצוני
50	восклицание	ווֹסְקְלִיצָנִיֶה	возглас, вскрик	קריאה
51	впоследствии	וְפּוֹסְלֶדְסְטְבִיִי	потом, через некоторое время	בהמשך
52	превратиться	פְּרֶבְרָטִיטְסְיָה	принять вид, трансформироваться	להפוך
53	портиться	פּוֹרְטִיטְסְיָה	ухудшаться, разрушаться	להתקלקל
54	жесткий	זֶ׳סְטְקוֹ	строгий	קשוח
	нормировать	נוֹרְמִירוֹבָט	распределять	לקצב

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

что в день человек может собрать и съесть не более двух литров мана, а **срок его хранения** — в любых условиях — не превышает одного дня в будни и двух — в канун Шабата. →53 54 55 56

יכול ללקט ולאכול לא יותר משני ליטר מן ביום, ותקופת האחסון שלו בכל סוג של תנאים פיסיים אינה עולה על יום אחד בימי החול או יומיים בסוף השבוע.

Эксперименты по увеличению срока годности мана результатов не приносят, и так, **помимо прочего**, неземная пища оказывается лучшим лекарством от жадности и **излишнего** беспокойства о будущем. →57 58

הניסויים להארכת תקופת האחסון האפשרית של מן לא מביאים לשום תוצאה, וכך, בין היתר, מתברר המזון השמימי כתרופה יעילה ביותר לחמדנות האנושית ולדאגנות יתר מפני צפונות העתיד.

Тема для самостоятельной работы

נושא לעבודה עצמית

Ни о ком и никогда так не проявляется настолько очевидная забота Свыше, как о путешественниках Синая. **Бесперебойные поставки** манна продолжаются в течение всех 40 лет **перемещений** по пустыне и подходят к концу лишь весной **две тысячи четыреста восемьдесят восьмого (2488-го / דְבה טִיסְיָצ׳ צֶ׳טִירֶסְטָה ווֹסֶמְדֶסְיָט ווֹסְמוֹגוֹ) года**. →59 60 61

איש מעולם לא זכה לכה הרבה דאגה לצרכיו מלמעלה כמו נוסעי סיני. אספקת המן הבלתי-פוסקת נמשכת כל ארבעים שנות נדודי המדבר ומגיעה לסופה רק באביב של שנת אלפיים ארבע מאות שמונים ושמונה.

В книге «Шмот» Тора сообщает: «Бней Исраэль питались маном 40 лет, пока не добрались до населенной земли» (то есть, вошли в Эрец Исраэль). Вслед за этим говорится: «Они ели манн до тех пор, пока не подошли к границе Земли».

על פי המופיע בספר שמות, ״בְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד בֹּאָם אֶל אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת״ (כלומר, עד שנכנסו לארץ ישראל). המשך הפסוק קובע, כי בני ישראל ״אֶת הַמָּן אָכְלוּ עַד בֹּאָם אֶל קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן״.

СЛОВАРИК

55	срок хранения	סְרוֹק חְרָנֶנִייָה	срок годности	חיי מדף
56	помимо прочего	פּוֹמִימוֹ פְּרוֹצֶ׳גוֹ	более того, кроме того	בין היתר
57	излишний	אִיזְלִישְׁנִי	ненужный, бесполезный	מיותר
58	бесперебойный	בֶּסְפֶּרֶבּוֹינִי	исправный, постоянный	בלתי-פוסק
59	поставка	פּוֹסְטָבְקָה	подача, доставка	אספקה
60	перемещение	פֶּרֶמֶשְׁצֶ׳נִיֶה	миграция, движение, переход	נדוד

מילונצ׳יק

מה מוסיף חלקו השני של המשפט המצוטט על הראשון? וכיצד ניתן ליישב את הסתירה בין שני החלקים של אותו הפסוק, כאשר לפי תחילתו יוצא, כי אספקת המן פסקה כבר לאחר הכניסה לארץ המובטחת, ואילו בסופו נאמר, כי כבר בהתקרב העם לגבול הארץ פסק המן? לפתרונה של חידה זו — אחת מני רבות חידות התורה — אתם מוזמנים לעיין בתמסירי המהדורה.

Что нового добавляет к пониманию ситуации вторая фраза? Где же все-таки **прекратились** поставки мана — внутри Эрец Исраэль или на ее границе? Раскрыть одну из загадок Торы помогут раздаточные материалы выпуска. →62

תשובה לשאלה

ובכן, כפל הציון המפורש של סוף תקופת הופעת המן בטקסט התורה כלל איננו מקרי. הפסוק רומז לנו, כי המן נעלם מתכנית התזונה של בני ישראל בשני שלבים.

Ответ на вопрос

Итак, явное повторение, которое встречается в тексте Торы при **описании** мана, далеко не случайно. Оно показывает, что ман исчез из рациона бней Исраэль в два этапа. →63

בז׳ באדר בשנת ב׳ אלפים ארבע מאות שמונים ושמונה, כאשר משה רבינו עולה על הר נבו, על מחנה ישראל יורדת מנת המן האחרונה.

7 адара **две тысячи четыреста восемьдесят восьмого (2488-го / דְּבה טִיסְיָצָ׳י צֶ׳טִירֶסְטָה ווֹסֶמְדֶסְיָט ווֹסְמוֹגוֹ) года,** когда Моше рабейну поднимается на гору Нево, в израильском лагере выпадает последняя порция мана.

בניגוד אל המורגל, זהו מלאי מתחדש מעצמו, שיספיק ליותר מחודש ימים — עד לרגע שבו יחצו בני ישראל את גבולה של הארץ המובטחת. האביב בארץ ישראל הוא זמן הבשלת היבול, כך שדור ראשון של תושביה יוכל סוף-סוף להעלות על שולחנו את תבואת האדמה האמתית ופירותיה.

Вопреки обыкновению, это само-**пополняющийся** запас. →64

Его хватит больше чем на месяц — вплоть до того момента, когда израильтяне пересекут границу Израиля. Весной в Эрец Исраэль начинают созревать урожаи, и первое поколение его жителей наконец-то может добавить на свой стол настоящие продукты земли.

СЛОВАРИК

מילונצ׳יק

61	прекратиться	פְּרֶקְרָטִיטְסְיָה	закончиться, прерваться	להיפסק
62	описание	אוֹפִּיסָנִיֶה	определение, рассказ	תאור
63	пополнять	פּוֹפּוֹלְנְיָטְסְיָה	дополняться, обновляться	להשלים, להוסיף

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

ט״ו בניסן שנת אלפיים ארבע מאות שמונים ושמונה יהיה ליום הראשון, שבו את מקום ככר המן על שולחנה של כל משפחה יחליף לחם הבריאות, הלא הוא מצה טרייה ישר מן התנור.

15 нисана **две тысячи четыреста восемьдесят восьмого (2488-го / דְבה טִיסְיָצ׳י צֶ׳טִירֶסְטָה ווֹסֶמְדֶסְיָט ווֹסְמוֹגוֹ) года** станет первым днем, когда вместо хлеба из мана на столе каждой семьи будет красоваться другой хлеб здоровья — **свежеиспеченная** маца. →65

המשך הנושא — בכתבה הבאה.

Продолжение темы — в следующем сюжете.

משנה פתוחה

Открытая Мишна

״כיצד מברכין על הפירות?״ — שאלה זו פותחת את פרקה השישי של מסכת ברכות. תשובה נכונה לשאלה זו תלויה בסוג הפירות.

«Какие брахот произносят перед тем, как есть плоды?» — с этого вопроса начинается первая мишна в шестой главе трактата «Брахот». Правильный ответ зависит от самих плодов.

לכל סוג של מזון קבעה ההלכה ברכה מיוחדת בהתאם למאפייניו ומוצאו.

Для каждого вида пищи hалаха установила особую «браху», **соответствующую** ее **свойствам** и **происхождению**. →66 67 68

מצד אחד, לכל המוצרים מן הצומח ישנו מאפיין משותף אחד — הם צומחים מן האדמה ומהווים את פריה.

С одной стороны, все продукты растительного происхождения имеют общее свойство — они вырастают из земли. «При hа-адама» на иврите — это «плод земли».

בה בעת, כפי שמציינת זאת המשנה, פירות האדמה הם מגוונים ביותר. את המזון מן הצומח ניתן לחלק לכמה סוגים שונים בתכונותיהם: תבואה

В то же время, отмечает Мишна, плоды земли крайне разнообразны. Среди них встречается столь разная по свойствам пища, как **злаки** (на иврите «мезонот»,

СЛОВАРИК

64	свежеиспеченный	סְבֶז׳אִיסְפֶּצֶ׳נִי	свежий, только что из печки	טרי ישר מן התנור
65	соответствовать	סוֹאוֹטְבֶטְסְטְבוֹבָט	подходить, совпадать, гармонировать	להתאים, לתאום
66	свойство	סְבוֹיסְטְבוֹ	качество, особенность	תכונה
67	происхождение	פְּרוֹאִיסְכוֹז׳דֶנִיֶה	источник, начало	מוצא
68	злак	זְלָק	семейство растений, в том числе зерновые	תבואה, בר

מילונצ׳יק

למינה, פירות העצים, וכן פירות האדמה עצמה, קרי: הירקות.

или «**насыщающие**») и плоды деревьев (на иврите «при hа-эц»). →69 70

לכל סוג כזה מגיעה ברכה מיוחדת. כך שבסופו של דבר, הברכה המתאימה לירקות לא תתאים ללחם או לפירות.

Каждый из них заслужил свою особую браху. И таким образом, то, что годится для овощей, не подходит для выпечки или фруктов.

***

אם כתוצאה מן העיבוד הפך הפרי למיץ, והירק — לאבקה, כבר אין אפשרות להתייחס אליהם כאל פירות, ותוכן הברכה על מזון מסוג זה דורש שינוי במגמת הכללה.

Если в результате переработки фрукт превратился в сок, а овощ — в порошок и их уже невозможно отнести к плодам, содержание «брахи» становится более **общим**. →71

הנוסחה "שהכול נהיה בדברו" משמשת הן למזון מעובד עד בלי היכר מן הצומח והן לכל שאר סוגי האוכל והשתייה, כדוגמת מזון מן החי, משקאות, מיצים, מרקים, ואפילו פטריות, שעל פי ההסתכלות ההלכתית אינן פירות האדמה.

Формула «ше-hаколь ниhьа бидваро» — «по слову Которого **возникло** все» — употребляется по отношению ко всем остальным, в том числе, **переработанным** видам пищи. Это продукты животного происхождения, напитки, соки, супы и даже грибы — они, согласно hалахе, не являются плодами земли. →72 73

***

לבסוף, את תשומת לבה הקפדנית של המשנה מושכים שני מוצרי מזון מיוחדים — לחם ויין.

Наконец, **пристальное** внимание **составителей** Мишны привлекают еще два продукта — хлеб и вино. →74 75

הראשון מתוכם כה חשוב עד העדר תחליף, שבלשונות רבות שמו הוא מילה נרדפת לכל השומר על חיי אדם;

Первый настолько **незаменим**, что во многих языках его название — это **синоним** всего, что поддерживает жизнь человека. →76 77

СЛОВАРИК

69	насыщать	נַסִישְׁצַ'ט	заполнять, питать	לְהַשְׂבִּיעַ, להזין
70	общий	אוֹבְּשְׁצִ'י	здесь: не конкретный	כללי
71	возникать	ווֹזְנִיקַט	рождаться, появляться	להיווצר
72	переработанный	פֶּרֶרַבּוֹטַנִי	видоизмененный	מעובד
73	пристальный	פְּרִיסְטַלְנִי	сосредоточенный	נוקב
74	составитель	סוֹסְטַבִיטֶל	автор, сочинитель	מחבר
75	незаменимый	נֶזַמֶנִימִי	необходимый, нужный, ценный	שאין לו תחליף
76	синоним	סִינוֹנִים	слово с похожим или одинаковым значением	מילה נרדפת, שם נרדף

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

А вино — это **бесспорный** второй главный напиток после воды. Впрочем, даже саму воду раньше было принято **разбавлять** вином — для **обеззараживания** и лучшего **утоления жажды**. →78 79 80 81 82

ואילו יין הוא המשקה העיקרי השני בחשיבותו אחרי מים. ברם, למים עצמם היה נהוג לפנים למזוג מעט יין — למטרת עיקור ולהגברת תוצאת הרוויה.

Обычно глубокая переработка плодов меняет содержание брахот — вместо конкретного оно становится универсальным. Но вино является исключением из этого правила. Превращение винограда в сок или алкогольный напиток, требует совершенно конкретной брахи — «борэ при hа-гафен».

בדרך כלל, עיבודם "העמוק" של הפירות משפיע על תוכן הברכות, בהפכו את הברכה הספציפית — "בורא פרי העץ", "בורא פרי האדמה" או "בורא מיני מזונות" — לברכה כללית יותר — "שהכול נהיה בדברו". אך יין יוצא מכלל זה: הפיכת ענבים למיץ או למשקה כוהלי זוקק ברכה ספציפית לגמרי: "בורא פרי הגפן".

Хлеб же выделяется из всей выпечки брахой «hамоци лехем мин hа-арец» — то есть «Выращивающий хлеб прямо из земли».

גם הלחם נבדל מכל שאר מוצרי התבואה בברכתו המיוחדת: "המוציא לחם מן הארץ".

Поясняя законы, приведенные в Мишне, комментаторы объясняют, что эти продукты не случайно заслужили такого особого упоминания.

בבואם לבאר את ההלכות המובאות במשנה, הפרשנים מסבירים, כי לא במקרה זכו שני המוצרים האחרונים לברכה מיוחדת.

Обычные плоды **самодостаточны**. Но виноград и **злаковые культуры** не были сотворены ради себя самих. Эти растения были придуманы именно для конечных **изделий** — хлеба и вина, которые настолько **самоценны**, что выразить это может только совершенно особая браха. →83 84 85 86

הפירות הרגילים נועדו לאכילה כפי שהם, אך ענבים ותבואה לא נבראו למען עצמם: מטרת המצאתם של הצמחים הללו היא לחם ויין המתקבלים כתוצאה מתהליכי עיבודם המורכבים, כשהערך העצמי של שני התוצרים הסופיים הללו כה רב הוא, עד כי הוא זוקק ברכה מיוחדת.

СЛОВАРИК

77	бесспорный	בֶּסְפּוֹרְנִי	безусловный, несомненный, истинный	בלתי מעורער, שאין לערער עליו
78	разбавлять	רַזְבָּבְלְיָט	развести, разжидить	לדלל
79	обеззараживание	אוֹבֶּזָרָזִ׳יבָנִיֶה	антисептика, стерилизация	חיטוי
80	утоление	אוּטוֹלֶנִיֶה	удовлетворение	שכיכה
81	жажда	זַ׳זְ׳דָה	желание пить	צמאון
82	самодостаточный	סָמוֹדוֹסְטָטוֹצְ׳נִי	цельный, значительный	מספיק בפני עצמו
83	злаковые культуры	זְלָקוֹבִיֶה קוּלְטוּרִי	зерновые травы	תבואה, בר
84	изделие	אִיזְדֶלִיֶה	продукт	מוצר
85	самоценный	סָמוֹצֶנִי	ценный сам по себе	יקר ערך בפני עצמו

מילונצ'יק

Тема для самостоятельной работы

Сравниться по важности с хлебом может, пожалуй, лишь один продукт, и это ман. **К счастью**, он не **исчез** с земли окончательно. До сих пор в помещении *кодеш-hа-кодашим*, **спрятанном** в глубине *hар hа-Байт* в Иерусалиме, хранится **неистощимая** порция этого удивительного продукта. И, как утверждают надежные источники, в будущем ему суждено снова вернуться на праздничные столы. →87 88 89 90

Чтобы узнать, какую браху требуется сказать на ман и как ее формулировали во времена Моше и Йеошуа, достаточно ответить на вопрос: «Откуда вырастает этот вид пищи?»

Ответ на этот вопрос пока не приводят ни в одном сидуре, но его можно легко вычислить с помощью словаря и подсказок «Живой Торы».

נושא לעבודה עצמית

סביר להניח, כי רק מוצר אחד יכול להתחרות בלחם על כתר החשיבות - זהו מן. למרבה המזל, לחם שמימי זה לא נעלם מן העולם לחלוטין. עד עצם היום הזה בחלל קדש הקדשים הטמון במעמקי הר הבית בירושלים שמורה מנה בלתי-נדלית ומתחדשת מעצמה של מוצר מופלא זה. ועל פי עדותם של מקורות מהימנים הוא עתיד לחזור לשולחנות החג של עם ישראל.

בכדי לגלות, איזו ברכה יש לומר לפני אכילת המן וכיצד היא נוסחה בזמנם של משה ויהושע, די לענות על השאלה: "מנין צומח סוג זה של מזון?"

ואף כי התשובה לשאלה זו טרם הופיעה בסידורי התפילה, יקל עלינו לחשבה בעזרת המילון והרמזים הנמצאים בירחון "תורת חיים".

СЛОВАРИК

86	*к счастью*	ק סְצָ׳סְטְיוּ	*слава Б-гу*	למרבה המזל
87	*исчезать*	אִיסְצֶ׳זָט	*пропадать*	להיעולם
88	*спрятать*	סְפְּרְיָטָט	*утаить*	להטמין
89	*неистощимый*	נֶאִיסְטוֹשְׁצִ׳ימִי	*неограниченный, бесконечный*	בלתי-נדלה

מילונצ'יק

עברית ב-5 דקות

אורכו של נהר הירדן, הקובע את גבולה של ארץ ישראל ממזרח, שווה למאתיים חמישים ושניים קילומטר. מקורותיו נמצאים בצפון, לא הרחק מן הקיבוץ בן זמננו שדה נחמיה, ובהמשך נשפך הנהר אל ים כנרת — מאגר המים הטבעי הגדול ביותר של ישראל.

משם נמשכת זרימת הנהר על פני כל בקעת הירדן עד שהוא נשפך לים המלח. בקרבת מקום שפך הנהר נמצאת ככר יריחו, נווה המדבר הגדול בעולם, הידוע כמקום העיר בעלת שם זהה.

בשפה העברית למילה "כיכר" יש כמה משמעויות, כששתי הידועות ביותר הן "לחם שלם, חלת לחם" ו"רחבה ציבורית בפרשת רחובות בעיר". אך המילה "כיכר" מציינת לעתים גם עמק רחב, או אפילו מישור, כמו בפסוק: "וירא את-כל-ככר הירדן וגו'" בפרק י"ג של ספר בראשית. זו גם משמעות השם "ככר יריחו".

Иврит за 5 минут

Река Иордан, **определяющая** границу Эрец Исраэль с востока, имеет **протяженность** 252 километра. Беря свое начало на севере, недалеко от сегодняшнего кибу́ца Сде-Нехемия, Иордан впадает в Кинерет — самое большое естественное **водохранилище** Израиля. →❶❷❸

Отсюда река продолжает свое течение по Иорданской долине, **вплоть до места впадения** в Ям hа-Мелах. Недалеко от этого места расположен Кикар Йерихо. Он знаменит тем, что именно здесь находится город Иерихо, **являющийся** одновременно самым большим **оазисом** в мире. →❹❺❻❼

На иврите слово «кикар» имеет два значения — «площадь» или «**буханка** хлеба». Но в данном случае актуальнее перевод с арамейского, где «кикар» — это равнина. →❽

פיתול הנהר

ביום שבעה בניסן שנת אלפיים ארבע מאות שמונים ושמונה מקבל על עצמו יהושע בן נון את האחריות להנהגת המדינה. כעת הוא רשאי לפסוק

Поворот реки

7 нисана 2488 года Йеошуа бин Нун принимает на себя обязанности главы государства. Теперь он имеет право решать вопросы жизни и смерти, **устанавливать**

СЛОВАРИК

№				
1	определять	אוֹפְּרֶדֶלְיָט	установить, детерминировать	לקבוע
2	протяженность	פְּרוֹטְיָזֶ'נוֹסְט	длина	אורך
3	водохранилище	ווֹדוֹכְרָנִילִישְׁצ'ה	искусственное море, водоем	מאגר מים
4	вплоть до	וְפְּלוֹט דו	до самого	עד
5	место впадения	מֶסְטוֹ וְפָּדֶנִיְיָה	устье	שפך
6	являться	יָבְלְיָטְסְיָה	быть	להיות
7	оазис	אוֹאָזִיס	участок пустыни, где имеется вода и растительность	נווה מדבר
8	буханка	בּוּכָנְקָה	батон	כיכר לחם
9	устанавливать	אוּסְטָנָבְלִיבָט	определять, назначать	לקבוע

מילונצ'יק

Йеhошуа. Остановить солнце (часть 1)

государственные законы, начинать и заканчивать войны. Перед ним стоят две основные задачи: **обеспечить** бесперебойное изучение Торы и **заселить** Эрец Исраэль. → 9 10

בענייני חיים ומוות, לקבוע חוקים מדיניים, להכריז מלחמות ולכרות בריתות שלום. שתי מטרות עיקריות עומדות לפניו כעת: לאפשר לימוד תורה בלתי פוסק באין מפריע וליישב את ארץ ישראל.

Во времена Моше и Йеошуа руководителями стран обычно становятся опытные **полководцы**, сильные **аппаратные** игроки. И Моше-рабейну, и его **преемник являют собой** новый тип лидера: человек-нави, имеющий доступ к нечеловеческим уровням информации, **безукоризненно** знающий Тору и **проникнутый идеей** выполнения воли hа-Шема. → 11 12 13 14 15 16

בזמנם של משה ויהושע למנהיגי המדינות הופכים בדרך כלל מצביאים מנוסים, שחקנים חזקים בתככי המנהל הממשלתי. אבל משה רבינו ויורשו מייצגים סוג חדש של מנהיגים: נביאים בעלי גישה אל רבדי המידע על-האנושיים, בקיאים ללא רבב בתורת ה׳ וחדורי רעיון קיום רצונו.

7 нисана 2488 года, вглядываясь в быстро бегущие воды Ярдена, Йеошуа обдумывает план **форсирования** реки. Через три дня ее предстоит перейти всем сразу, включая женщин, детей и пожилых людей. → 17

בשבעה בניסן שנת ב׳ אלפים ארבע מאות שמונים ושמונה, בהביטו את מי הירדן הזורמים במהירות, יהושע בוחן את תכניות חצייתו. שלושה ימים מעכשיו העם כולו יצטרך לעבור את הנהר כאחד, כולל נשים, ילדים ובני גיל הזהב.

В любое другое время года переправа через Ярден была бы вполне реальной задачей. Но ждать некогда — Йеошуа торопят Свыше: перейти границу Земли Израиля нужно именно сейчас и именно в весеннее время, когда река наполняется **талой во-**

בכל עונה אחרת של השנה חציית הירדן הייתה יכולה להיות לבעיה בעלת פתרון ראלי. אך "כמות ההתמהמהות" — וה׳ דוחק ביהושע לעבור את גבולה של ארץ ישראל דווקא עכשיו, דווקא באביב, כאשר הנהר מתמלא במי ההפשרה הזורמים מפסגתו של הר חרמון.

СЛОВАРИК

10	обеспечить	אוֹבֶּסְפֶּצ׳יט	гарантировать	להבטיח
11	заселить	זָסֶלִיט	населить, колонизоват	ליישב
12	полководец	פּוֹלְקוֹבוֹדֶץ	военачальник, командующий	מצביא
13	аппаратный	אָפָּרָטְנִי	здесь: являющийся частью государственной структуры	קשור למנהל ממשלתי
14	преемник	פְּרֶיֶאמְנִיק	заместитель, продолжатель	יורש
15	являть собой	יָבְלְיָט סוֹבּוֹי	представлять собой	ליצג
16	безукоризненный	בֶּזוּקוֹרִיזְנֶנִי	безупречный, идеальный	ללא רבב, ללא פגם
17	проникнуться идеей	פְּרוֹנִיקְנוּטְסְיָה אִידֶיֶאי	поверить в идею	להיות חדור רעיון
18	форсирование	פוֹרְסִירוֹבַנִיֶה	преодоление водной преграды	צליחת נהר
19	талая вода	טָלָיָה ווֹדָה	растаявший снег	מי הפשרה

מילונצ'יק

дой, **стекающей** с вершин Хермона. → [18] [19]

כאשר ביום עשרה בניסן שנת אלפיים ארבע מאות שמונים ושמונה הישראלים יתקרבו את גדת הירדן, מימיו לא רק יחצו לשניים כים סוף לפנים, כי אם גם יעצרו את מרוץ זרימתם כלפי מטה, יסובו אחור עד לעיר הקדומה שאיננה כיום בשם אדם, ויעמדו כנד כאילו מסוגרים מבעד מחסום בלתי-נראה.

Когда 10 нисана 2488 года израильтяне подойдут к берегу Ярдена, его воды не просто **расступятся**, они остановят свое **течение** вниз, **откатятся** на север вплоть до **несуществующего ныне** города Адам, и встанут стеной, словно **удерживаемые** невидимым барьером. → [20] [21] [22] [23] [24] [25]

עמוד המים המאיים בגדלו יזדקף כלפי מעלה לגובה של שניים עשר קילומטרים, וייראה בבירור מכל עריה של ארץ ישראל. משך מספר שעות אפילו אזרחי מדינות אחרות יוכלו לצפות בתופעת טבע חסרת תקדים זו.

Угрожающих размеров водный **столп** уходит вверх на расстояние 12 километров. Он отчетливо виден из всех городов Эрец Исраэль. В течение нескольких часов за невиданным явлением могут наблюдать даже жители других стран. → [26] [27]

מה נדרש בשביל לחצות את נהר הירדן כיום? מדוע בזמן יהושע נדרש לשם כך נס קריעת הנהר? על כך, ועל יתר הפרטים המרשימים של מסע השחרור הידוע ביותר בתולדות האנושות נשמח להרחיב את הדיבור במהדורה הבאה של סדרתנו, שתקרא: "לעצור את השמש".

О том, как можно пересечь Иордан сегодня и почему во времена Йеошуа для этого **понадобился** поворот реки, а также о других **впечатляющих** эпизодах самой известной освободительной кампании в истории поговорим в следующем выпуске из серии «Йеошуа. Остановить солнце». → [28] [29]

להתראות בקרוב!

До новых встреч.

СЛОВАРИК

20	стекать	סְטֶקָט	течь, сбегать потоком	לזרום
21	расступиться	רָסְטוּפִּיטְסְיָה	раздвинуться, образовать проход	להיחצות לשניים
22	течение	טֶצֶ׳נִיֶה	движение, поток	מרוץ זרימה
23	откатиться	אוֹטְקָטִיטְסְיָה	отодвинуться, отхлынуть	ליסוב ארור
24	несуществующий	נֶסוּשְׁצֶ׳סְטְבוּיוּשְׁצִ׳י	отсутствующий	איננו
25	ныне	נִינֶה	в настоящее время, сегодня	כיום
26	удерживать	אוּדֶרְזִ׳יבָט	не давать двигаться или падать	לעצור
27	угрожать	אוּגְרוֹזָ׳ט	пугать	לאיים
28	столп	סְטוֹלְפּ	защита, колонна	עמוד
29	понадобиться	פּוֹנָדוֹבִּיטְסְיָה	потребоваться, оказаться нужным	להידרש
30	впечатлять	וְפֶּצָ׳טְלְיָט	ошеломлять, производить впечатление	להרשים

В СЛЕДУЮЩИХ ЭПИЗОДАХ:

продолжение серии

"Йеһошуа. Остановить солнце"

НЕДЕЛЯ В ЙЕРИХО: ОТЧЕТ О КАМПАНИИ ЙЕҺОШУА (эпизоды 33-34)